

Het zuidelijkste ooievaarsnest van Nederland

Het vervolg van de Sibema schoorsteen

Vrijdag 9 september om 10.00 u in de ochtend vond de officiële oplevering van de restauratie van de SIBEMA Schoorsteen plaats. Op het schoolplein werd onder een luid applaus van leerlingen, leerkrachten en ondersteunend personeel, door de wethouder van Ruimtelijke Ontwikkeling Wonen en Milieu, Gerdo van Grootheest, een ooievaarsnest bovenop de gerestaureerde schoorsteen gehesen. Dit gebeurde samen met de schooldirectie, de leerlingenraad en betrokkenen.

Enkele betrokkenen geven uitleg over hun aandeel in dit gebeuren;

Jos Smits (projectleider bouw)

Vanuit de gemeente is het totale projectmanagement van deze restauratie, vanaf voorbereidingen, aanbesteding, begeleiding en financiële afwikkeling door mij uitgevoerd.

De restauratie bestond uit;

- Het vervangen van alle voegwerk door een voegmortel op basis van kalk en een flexibele mortel, aangepast aan de metselmortel van destijds en aan de baksteen.
- Het vervangen alle geglazuurde bakstenen
- Het aanbrengen van een aanvullende ventilatie.
- Schilderwerk van stalen onderdelen (luikje, stalen banden en regenkap)

Eind 2015 ben ik gestart met de voorbereidende werkzaamheden. Op basis van een aanbesteding heeft de Maastrichtse aannemer Vithebo Bouwservice BV de aanbesteding gewonnen. Deze aannemer heeft een schoorsteenbouwer uit Groningen, fa. Harm Meijer ingeschakeld om het grootste deel van de restauratie voor haar rekening te nemen. Deze aannemer staat in Nederland bekend om het herstellen en bouwen van schoorstenen.

Tevens is op verzoek van kunstenaar Chrys Steegmans een ooievaarsnest geplaatst op de bestaande regenkap. Deze is voor het overgrote deel gesponsord door DIN (Stichting Dieren in Nood). De Roestwerende behandeling en het schilderwerk is gesponsord door de aannemer Vithebo uit Maastricht.

Er is ook door de kunstenaar een plaquette gemaakt. Hierop wordt verwezen naar de plaatsing door de wethouder en worden de sponsoren genoemd.

De Leerlingenraad

Het idee was om bij het vlechten van de takken voor het nest ook leerlingen te betrekken. Helaas is dit niet gelukt omdat door tegenvallers in de restauratiewerkzaamheden alles in de zomervakantie zou moeten gebeuren. Dit neemt niet weg dat de leerlingenraad het gedachtengoed van de vrije school erg belangrijk vindt. Dat er een focus is op de natuur en een gezonde leefomgeving is onlosmakelijk met ons onderwijs verbonden, aldus Xander Lenders en Tim Huijsmans.

Han Berghs

"Ik kom oorspronkelijk uit Venlo en werk sinds 1966 in Maastricht. Naast (en na) mijn carrière als docent en schoolleider ben ik onder meer schrijver, coach en musicus. Verder ben ik secretaris van het bestuur van 'Jazz Maastricht' en voorzitter van de Raad van Toezicht van 'Tout Maastricht'. Ooit organiseerde ik samen met Chrys Steegmans 'Le Jour du Muguet', een franstalig klein festival met o.a. een kunstmarkt op het Kommelplein. Ik heb Chrys destijds leren kennen als een vurig pleitbezorger van de 'groene stad' en wat dat betreft zijn wij het roerend eens. We hebben een aantal projecten samen gedaan."

"Ik heb o.a. gedichten geschreven bij enkele kunstwerken van ChrYs. De ideeën van hem over het plaatsen van ooievaars-

nesten in Maastricht (Bernard Lievegoed School) en mogelijk in de toekomst in Houthem bij Chateau Sint Gerlach, heb ik mee ondersteund in de gesprekken met 'beslissers'. Er staan nog een paar ideeën op stapel in het kader van het 'groene denken' die nog moeten worden uitgevoerd."

"Chrys en ik zijn, zo zou je het kunnen noemen, complementair in onze wijze van vormgeven, maar ook in onze gezamenlijke gedrevenheid, om het groene denken te bevorderen. Chrys is vooral de man van de visie en ik van de tekst en de structuur. Wij, en velen met ons, maken zich in meer of mindere mate terecht zorgen over de natuur, het milieu en de (on)mogelijkheden voor nieuwe generaties om te overleven."

Chrys Steegmans

"Het ooievaarsnest is vooral een product van samenwerking gebleken. Binnen de gemeente gingen ambtenaren zeer voortvarend met het idee aan de slag. 'Stichting Dier in Nood Maastricht' was direct bereid om te sponsoren. Met name Richard Abels en Theo Houwen van de school schoten te hulp bij het meten, zagen en lassen. Guido Mulders van 'Vithebo' zorgde voor het goede contact met het restauratieteam en stond borg voor de anti-roest behandeling."

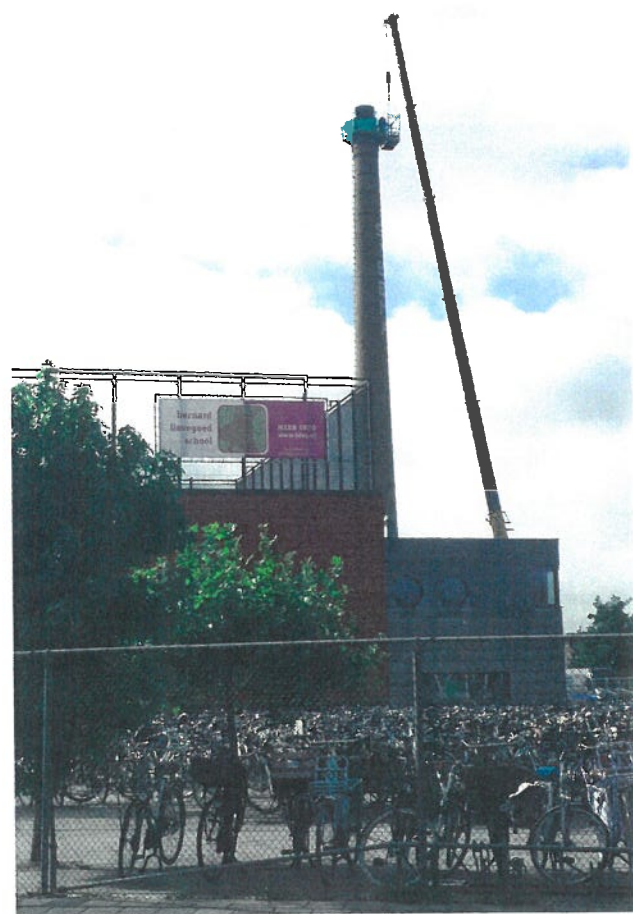
"Na het neerhalen van de afdekplaat, die boven op de toren zat tegen inwatering werd de metalen nestkooi op de plaat vast gelast. Vervolgens werd dit geheel afgevoerd voor het aanbrengen van de beschermplaat. De wilgentenen die gebruikt gingen worden voor het invlechten lagen intussen al onder water te weken. Dit maakt de tenen soepeler en het invlechten eenvoudiger. Voor dit karwei is Huub Gilissen verantwoordelijk die ook de gehele onthulling/plaatsing op foto heeft vastgelegd. Na het invlechten werd de bovenkant van

'Laten we opkijken en zien hoe zij in vruchtbaarheid neerdalen'
Han Berghs

Onder het motto; 'aanbieden is krijgen' en 'de kunst van het toestaan' is deze schoorsteen op 09-09-2016 door wethouder Gerdo van Grootheest omgevormd tot een ooievaarsnest. Als cultuurhistorisch monument is het zo een merkteken voor een groene stad geworden met aan de voet de school met een groen hart.

Dit ooievaarsnest werd gesponsord door de Stichting Dier in Nood Maastricht.

Naar een idee van Chrys Steegmans met dank aan Huub Gilissen, Han Berghs, Richard Abels en Theo Houwen, Guido Mulders Vithebo bouwservice b.v., Gemeente Maastricht.

de takken voorzien van witte verf. Dat zou een extra stimulans kunnen vormen voor de ooievaars om het nest ook te gaan gebruiken. Zo lijkt het alsof het nest al eens dienst gedaan heeft, dus veilig oogt.

Voor de plaatsing van het nest was wethouder Gerdo van Grootheest aanwezig. De restauratie van zo'n monumentale schoorsteen (ooit telde Maastricht er meer dan 200!) is een kostbare geschiedenis. Met de plaatsing van een ooievaars-nest krijgt de toren wel een mooie en groene nieuwe functie. Voordat het hijsritueel kon beginnen, las de wethouder het gedicht voor van Han Berghs."

Of er ooievaars zullen komen? Dat hangt af van de leefomgeving. Het aanbod is er nu en aan onszelf de taak om ook echt gastvrij te zijn en om zuinig om te gaan met de plek waar wij leven.

Wat kunnen wij zelf? Laten wij ons vragen stellen. Hoe laat ik de wc na gebruik achter, of het leslokaal? Wat doe ik met de sigarettenpeuk, kauwgom of een leeg blikje? Wat doe ik met de plasticsoep en hoe spring ik om met energie? Een gezonde leefomgeving is niet alleen goed voor flora en fauna, wij profiteren er zelf het meeste van!

Ooievaars, die zijn er al in Zuid-Limburg. De vogels gebruiken de Maas als leidraad op hun trektocht naar het zuiden en terug. Vogels die nu vertrekken, merken het nest misschien al op en de kans is waarschijnlijk dat in het volgend voorjaar ooievaars de uitnodiging aanvaarden. Aanbieden is krijgen.

Dus vanaf februari wordt het opletten. Kiezen ze voor dit nest, dan wordt hun aanwezigheid ook direct merkbaar. Het zijn niet alleen grote opvallende vogels, om hun relatie te bevestigen zullen de vogels in het begin veelvuldig kleppen. Zij vormen dan een mooi nieuw stukje natuur in de stad die daarmee een stapje zet in de richting van een 'groene' stad. Alle beetjes helpen. Een pracht cadeau voor Maastricht. En de Vrije School is als eerste getuige. Het is de kunst van het toestaan.

Het oogt een stuk beter op dit moment op het schoolplein. Geen hekken en afzettingen meer. Lekker weer wat meer ruimte. Hopelijk kan de nieuwe 'schoolplein'-werkgroep zo snel mogelijk aan de slag om er een echt vrijschoolse-buitenruimte te creëren.

Als laatste extraatje: tijdens het afrondende kopje koffie met vlaai en een dankwoord door de directrice Janny de Vries, meldde zich een eerste grote vogel boven het nest... een ooievaar?

Met dank aan de Gemeente Maastricht voor een 'mini-ooievaar', die nu aan mijn sleutelbos hangt!

INE SPEE

Ooievaars

langpotig wit
zwarte slagpennen en vleugelveren
roodpuntig snavelgeklepper
liefde met hoge borst

trouw aan hun nest en monogaamde
uiver eiber stork
onze ooievaars

geboorte leven lenteliefde
brengers van geluk
symbool van erenswaardigware levenslust

laten wij opkijken
en zien hoe zij in
vruchtbaarheid neerdalen

Han Berghs, Maastricht 2016